

Rektor

BESLUT

Sändlista

Inrättande av titeln "excellent lärare" vid SLU

Beslut

Rektor beslutar

att vid SLU inrätta kompetensnivån och titeln "excellent lärare". Benämningen excellent lärare innebär att en lärare uppnått en högre nivå av pedagogisk skicklighet. Krav och kriterier för titeln excellent lärare redovisas i *bilaga 1*.

att vid SLU tillsvidareanställda lärare (universitetsadjunkt, universitetslektor eller professor), eller tillsvidareanställda med motsvarande kompetens och arbetsuppgifter, kan antas som excellent lärare.

att den som erhåller titeln excellent lärare får ett lönepåslag som motsvarar det påslag som ges vid antagning som docent.

att prövningen av ansökan om att antas som excellent lärare ska utföras av en arbetsgrupp som utses av rektor och där minst en studentrepresentant, utsedd av SLUSS, ingår. Beslut om erhållande av titeln excellent lärare fattas av rektor.

att möjlighet att ansöka om titeln excellent lärare ska ges minst en gång per år från och med 2014.

att handlägningsrutiner och finansieringsformer ska utvärderas under hösten 2016.

att institutionernas kostnad för lönepåslaget, t.o.m. 31/12 2016, ersätts från kostnadsställe 1002001, projekt 89. Hur lönepåslagen ska finansieras fr.o.m. 1/1 2017 beslutas efter utvärderingen hösten 2016.

att anmoda universitetsdirektören att tillhandahålla administrativt stöd för hantering av ansökningar och bedömningsprocessen.

Redogörelse för ärendet

I juni 2012 inledde rådet för utbildning på grund- och avancerad nivå (GUR) och Universitetspedagogiskt centrum ett arbete med att ta fram en plan för inrättandet av titeln excellent lärare vid SLU. En projektplan för arbetet fastslogs 28 september 2012 och 26 april 2013 fanns ett färdigt förslag från GUR.

Efter behandling på fakulteterna som alla ställde sig bakom förslaget tillstyrkte rektors ledningsråd förslaget 5 maj 2014.

Motiv till beslutet

Syftet med titeln Excellent lärare är att främja kvalitén på SLUs utbildningar och stimulera den pedagogiska utvecklingen.

Kvalitet och utveckling främjas genom att:

- Skickliga och pedagogiskt medvetna lärare belönas och synliggörs genom en titel som markerar en tydlig kompetensnivå och genom en därtill kopplad löneökning. Att satsa på kvalitet i undervisning och lärande lönar sig.
- SLU får genom titeln excellent lärare en tydligt definierad grupp av skickliga lärare. Excellenta lärare kan åläggas att aktivt delta i ämnesrådets och universitetets kvalitetsarbete avseende utbildning och lärande på motsvarande sätt som docenter har skyldighet att fullgöra vissa uppdrag som rör kvalitetsarbetet avseende forskning.

Beslut har fattats av rektor Lisa Sennerby Forsse efter föredragning av Jan Stockfors och i närvaro av universitetsdirektör Martin Melkersson

Lisa Sennerby Forsse

Jan Stockfors

Sändlista

Dekaner
Vicedekaner
Prefekter
Universitetsdirektören
Chefer inom universitetsadministrationen

Inrättande av titeln "excellent lärare" vid SLU

Syfte med införande av titeln Excellent lärare.

Syftet med att införa titeln Excellent lärare är att främja kvalitén på SLUs utbildningar och stimulera den pedagogiska utvecklingen.

Kvalitet och utveckling främjas genom att:

- Skickliga och pedagogiskt medvetna lärare belönas och synliggörs genom en titel som markerar en tydlig kompetensnivå och genom en därtill kopplad löneökning. Att satsa på kvalitet i undervisning och lärande lönar sig.
- SLU får genom titeln excellent lärare en tydligt definierad grupp av skickliga lärare. Excellenta lärare kan åläggas att aktivt delta i ämnesrådets och universitetets kvalitetsarbete avseende utbildning och lärande på motsvarande sätt som docenter har skyldighet att fullgöra vissa uppdrag som rör kvalitetsarbetet avseende forskning.

Grundläggande krav för behörighet till titeln excellent lärare.

Behöriga att söka titeln excellent lärare är vid SLU tillsvidareanställda lärare (universitetsadjunkt, biträdande lektor, universitetslektor och professor), eller tillsvidareanställda med motsvarande kompetens och arbetsuppgifter.

De krav som ska vara uppfyllda för att en ansökan om att erhålla titeln Excellent lärare ska behandlas är att sökande:

- Sammanställt en portfölj som lever upp till kraven i "instruktioner för sökande till titeln excellent lärare"
- Kan redovisa minst tio veckors högskolepedagogisk utbildning eller motsvarande kunskaper.
- I sin ansökan lämnat kontaktuppgifter till minst två referenspersoner som har insikt i sökandes pedagogiska arbete.
- Har genomfört minst ett samtal med innehavare av titeln excellent lärare om innehåll och utformning av den egna meritportföljen, alternativt genomgått SLU:s Workshop om att skriva en pedagogisk meritportfölj (I vissa fall kan undantag göras från deltagande i workshopen). Syftet med detta krav är att minska kostnaden för hanteringen av ofullständiga ansökningar samt att stimulera pedagogiska samtal inom SLU.

Kriterier för pedagogisk skicklighet som ska vara uppfyllda av den som erhåller titeln excellent lärare vid SLU

Den pedagogiska skicklighet som ska visas för att en lärare vid SLU ska erhålla titeln excellent lärare sammanfattas i fem kriterier eller kunskapsområden. Lärare som innehar titeln excellent lärare ska ha visat skicklighet inom samtliga fem områden.

För varje kriterium nedan finns ett antal indikatorer listade. Indikator är i det här sammanhanget en konkret aktivitet som kan bidra till att visa att en lärare lever upp till det mer övergripande eller generella kriteriet.

De kriterier, eller kunskapsområden inom vilka en lärare ska ha visat skicklighet för att erhålla titeln excellent lärare är:

1. Undervisningsskicklighet
2. Vetenskapligt och utvecklande förhållningssätt
3. Samverkan med kollegor och pedagogiskt ledarskap
4. Helhetsperspektiv och samverkan inom universitet och samhälle
5. Kritisk förankring i ämnet

Undervisningsskicklighet

Med undervisningsskicklighet menas här den skicklighet som en lärare visar i den direkta kontakten med studenterna. Här ingår att skapa ett tryggt och öppet klimat och en effektiv lärmiljö. Att på ett tydligt sätt kunna kommunicera med studenterna, att bygga goda relationer och att kunna samverka med studenterna för att utveckla kurser, undervisning och lärande är andra delar som är centrala för en lärares undervisningsskicklighet.

Indikatorer för undervisningsskicklighet

- Fungerar väl i relationen med studenterna och undervisar med god kvalitet inom ett brett kunskapsfält på ett sätt som väcker engagemang och uppskattas av studenterna.
- Etablerar väl fungerande kommunikation med sina studenter, förmedlar höga förväntningar på studenternas prestationer och ger konstruktiv återkoppling.
- Har en tydlig bild av studenternas förkunskaper och förväntningar på den egna undervisningen eller på utbildningsmoment inom det egna ansvarsområdet.
- Skapar goda förutsättningar för lärande genom undervisning som uppmuntrar till interaktion och samarbete mellan studenter.
- Tydliggör, motiverar och diskuterar kursens mål, läraktiviteter och examination med studenterna.

- Balanserar på ett reflekterat sätt de bildande respektive instrumentella aspekterna i utbildningarna och uppmuntrar studenterna till kritiskt tänkande.
- Betraktar varje undervisningstillfälle som en möjlighet till eget lärande.
- Använder på ett välreflekterat sätt en bred repertoar av studentaktiva undervisnings- och examinationsformer.
- Reflekterar över sin undervisning ur ett maktkritiskt perspektiv, framförallt med avseende på genus och mångfald, och tar vara på studenters skiftande bakgrund och erfarenheter.

Vetenskapligt och utvecklande förhållningssätt

Ett vetenskapligt och utvecklande förhållningssätt är en förutsättning för väl fungerande undervisning såväl som för forskning och samverkan med övriga samhället. Den egna synen på lärande och undervisning förändras hela tiden i relation till reflekterad erfarenhet och högskolepedagogisk forskning. Den egna praktiken anpassas fortlöpande i förhållande till nyvunnen kunskap och till förändringar i studentgruppernas sammansättning och förförståelse.

Indikatorer för ett vetenskapligt och utvecklande förhållningssätt:

- Kan tydligt motivera val av kursinnehåll, arbetsformer och examinationsmoment utifrån kursens roll i studenternas utbildning samt studenternas behov och förväntningar.
- Tydlig utveckling över tid av den pedagogiska praktiken.
- Diskuterar och reflekterar över studenternas lärande och den egna pedagogiska praktiken utifrån högskolepedagogisk forskning och beprövad erfarenhet.
- Undersöker och utvärderar studenternas lärande i den egna pedagogiska praktiken.
- Utsätter sin pedagogiska praktik för kollegial prövning genom bidrag till pedagogiska konferenser eller publicering i pedagogiska eller didaktiska tidskrifter.
- Tydligt samband mellan pedagogisk grundsyn och pedagogisk praktik.

Samverkan med kollegor och pedagogiskt ledarskap

Samverkan mellan kollegor och ett väl fungerande, ansvarsfullt pedagogiskt ledarskap är viktiga grundstenar för väl fungerande utbildningar och en effektiv pedagogisk utveckling. För att kunna utveckla en undervisningsvänlig institutionskultur behöver det interna pedagogiska samtalet lyftas och få stöd från ett väl utvecklat pedagogiskt ledarskap. Studenternas lärande och reflektionen över undervisningens form och innehåll måste bli en gemensam angelägenhet för såväl den egna institutionen som för hela det lärarkollektiv som arbetar inom t.ex. ett utbildningsprogram.

Indikatorer för samverkan med kollegor och pedagogiskt ledarskap:

- Ger aktivt stöd till kollegor i deras roll som lärare, kursansvarig, programansvarig eller studierektor.
- Bidrar till utvecklingen av utbildningar och till kollegors professionella och personliga utveckling.
- Deltar i och initierar pedagogiska samtal på olika nivåer.
- Driver utveckling av kurser och utbildningsprogram.
- Initierar pedagogiska utvecklingsprojekt.
- Utövar ett aktivt pedagogiskt ledarskap i rollen som exempelvis kursansvarig, programansvarig eller studierektor.
- Deltar aktivt vid lärardagar, fortbildning av lärare och högskolepedagogiska kurser eller konferenser.

Helhetsperspektiv och samverkan inom universitet och samhälle

En universitetsutbildning är en viktig del i den individuella studentens livsresa samtidigt som den har en viktig samhällsfunktion. En universitetsutbildning ska på samma gång utveckla väl fungerande kritiskt tänkande samhällsmedborgare och kvalificerad arbetskraft till viktiga samhällsfunktioner. För att gemensamt kunna fullgöra sin uppgift måste därför universitetslärare förstå det större sammanhang de arbetar inom och kunna förhålla sig till de förväntningar som finns på utbildningarna som helhet från såväl studenter som från demokratiska institutioner och framtida arbetsgivare.

Indikatorer för ett helhetsperspektiv och samverkan inom universitet och samhälle:

- Har en tydlig bild av den egna undervisningens roll i kurser och utbildningsprogram och kan koppla egna undervisningsmoment till tidigare och senare moment inom utbildningsprogrammet.
- Har en tydlig bild av den egna undervisningens roll för studenternas personliga utveckling och deras förmåga till kritiskt tänkande, att kommunicera med olika samhällsgrupper samt att hantera etiska och samhällsliga frågeställningar inom utbildningens huvudområde.
- Utvecklar och omprövar kontinuerligt kurs- och utbildningsmål i relation till studenternas behov och förändringar i samhälle och yrkesliv.
- Samverkar aktivt med näringsliv och samhällsfunktioner för att yrkesanknyta undervisningen och ge studenterna exempel på konkreta tillämpningar.
- Samverkar aktivt med andra delar av SLU och andra universitet för att utveckla utbildningen och ta in kunskap och erfarenhet som saknas i den lokala utbildningsmiljön.

Kritisk förankring i ämnet

I den konkreta undervisningen står nästan alltid ett tydligt undervisningsämne i centrum. För att i hög grad kunna bidra till ett relevant och effektivt lärande med god forskningsanknytning måste en lärare vara väl förankrad i ämnet och ha kunskaper inom dess aktuella forskningsområden. Läraren behöver ha såväl en djupare förståelse av ämnet som en förmåga att ta ut distansen till ämnet och se dess avgränsningar och relation till andra kunskapsområden.

Indikatorer för en kritisk förankring i ämnet:

- Har omfattande ämneskunskaper och reflekterar utifrån dem om vad studenterna behöver lära sig och varför.
- Använder medvetna strategier för att ge undervisningen en tydlig forskningsanknytning eller koppling till konstnärlig utveckling.
- Kan kritiskt betrakta undervisningsämnets- och sin egen vetenskapsteoretiska grund.
- Har grundläggande kunskaper i till undervisningsämnet angränsande kunskapsområden och en förståelse för möjligheter och svårigheter med tvärvetenskapligt arbete.
- Ser tydligt undervisningsämnets avgränsningar mot andra ämnen och de styrkor och svagheter som finns i ämnets vanliga metoder och grundantaganden.

Ansökningsförfarande och bedömningsprocess

Vem kan söka?

Behöriga att söka titeln excellent är vid SLU tillsvidareanställda lärare (universitetsadjunkt, biträdande lektor, universitetslektor och professor), eller tillsvidareanställda med motsvarande kompetens och arbetsuppgifter.

Bedömningsgrupp

Beredning av ansökningar och bedömning av de sökandes pedagogiska skicklighet utförs av en särskild grupp som tillsatts för detta specifika ändamål. Gruppen bör i möjligaste mån sättas samman av "Excellentia lärare" samt en eller ett par studentrepresentanter. Initialt, innan SLU har en tydlig grupp med excellentia lärare att rekrytera från, kan gruppen bestå av pedagogiskt kunniga och engagerade lärare samt studentrepresentanter och en representant från universitetspedagogiskt centrum.

Gruppen arbetar i sin bedömning av ansökningar till titeln excellent lärare utifrån:

- Inlämnade ansökningshandlingar
- Två sakkunnigutlåtanden
- Kontakter med referenspersoner
- Personlig intervju

Externa sakkunniga

Sakkunnigbedömning av inkomna ansökningar som har passerat en första gallring bör genomföras av två externa sakkunniga. Minst en av de sakkunniga ska ha vetenskaplig kompetens inom ett närliggande ämnesområde till det som den

sökande är verksam inom. Detta för att ha en inblick i ämnesdidaktiska traditioner och en förståelse för grundförutsättningarna för undervisning inom ämnet. För att vara trovärdiga, samt fria från lojaliteter och intern påverkan bör de sakkunniga ha sin hemvist vid andra svenska lärosäten än SLU. Minst en av de sakkunniga *ska* ha sin hemvist utanför SLU.

Referenspersoner

Den som ansöker om titeln excellent lärare ska vid ansökan ange två referenspersoner med inblick i den sökandes pedagogiska verksamhet.

Kontakten med två referenspersoner som har inblick i den sökandes undervisning kan utgöra ett bra stöd för gruppen och sakkunniga i bedömningen av inkomna ansökningar. Referenspersoner kan bekräfta, förtydliga, eller komplettera informationen i ansökan.

Lönepåslag

Den som erhåller titeln excellent lärare vid SLU får ett lönepåslag motsvarande det påslag som ges för docentkompetens..